

om. Grunden til, at det abnorme Forhold har udviklet sig her i Landet, er, historisk set, let at forstaa. Det hidrører fra, at den første Anstalt, der blev oprettet, det vil sige efter den Kjøbenhavnske, ved Plakat af 1847, er grundet i en Petition fra de norske Stænder. Stænderne petitionerede om en Anstalt for Nørrejylland, paa det Omraade, der laa den norske Stænderforsamling nærmest, og naar der allerede den Gang i de Overveielser, der gik forud for Plakaten, var Tale om at tage Spørgsmaalet under Overveielse for hele Landet, var det nærmeste Motiv til at blive staaende ved den ene Anstalt det, at Oprindelsen til den var en Petition fra den særlige norske Stænderforsamling, der alene havde indskrænket sig til Nørrejylland. Da Stænderne hørte op, og Spørgsmaalet kom til at foreligge Rigsdagen, blev man naturligvis strax opmærksom paa, at dette i og for sig var noget abnormt. Allerede ved den næste Lov, som oprettede Sindsfygeanstalten for Stiftterne, af 20de August 1853, blev det udtalt af den daværende Justitsminister Scheel, at det var en Sag, der vedrørte Staten og burde fremmes for Landet i sin Helhed. Dette fandt paa flere Maader Tilslutning hos Medlemmer af begge Thing, baade af Folkething og Landsting, og under de senere Forhandlinger om denne Sag, som har været fremme adskillige Gange i dette Thing, har det været Thingets enstemmige Opfattelse, at den burde fremmes som en Stats-sag. Det er blevet udtalt baade ved Forhandlingerne om Loven af 29de December 1857 og endnu mere bestemt under Forhandlingerne om Loven af 4de Mai 1875 for den vigtigste Sindsfygeanstalt, hvor Udvalget enstemmig rettede en direkte Opfordring til Regeringen om at fremme Sagen i den Retning, som nu er fæstet. Ved det Forslag, der forelaa Thinget i Fjor, var Regeringen endnu ikke naaet videre end til at stille den nuværende Udredelsesmaade hen som noget midlertidigt, idet man forbeholdt en senere Lovgivning Afgjørelsen af, om ikke alle Udgifter ved de Sindsfygeanstalter, der staa under Statens Bestyrelse, burde overføres paa den almindelige Statskasse, som det udtales i dette Forslags § 5. Den Grund, som stadig har været anført som det egentlige Motiv til, at man ikke er gaaet den Vej, som fra alle Sider blev anerkjendt for den normale, var Hensynet til Kjøbenhavn, fordi Kjøbenhavn havde sin særlige Sindsfygeanstalt. Dette Hensyn spiller en Rolle i alle de Forhandlinger, som have været førte om dette Spørgsmaal, og nævnes ogsaa i Regeringsforslaget fra i Fjor som den egent-

lige afgjørende Grund til, at man ikke den Gang gik den Vej, man nu er slaaet ind paa. Nu forekommer det i Virkeligheden mig, at dette Hensyn er blevet meget overdrevet. Jeg er ganske enig i, hvad der staaer i Regeringens Motiver nu i Aar, at det i Virkeligheden er saa, at en enkelt Landsdel ikke i Almindelighed kan reise Krav paa Bederlag for det, som af Staten er anvendt paa andre Landsdele. Der er ikke noget Princip for, at Staten skulde være udelukket fra for sin Regning at fremme Formaal, der andre Steder i Landet fremmes kommunalt. Heller ikke kan det i og for sig siges, at den Kommune, der har fundet sin Regning i at fremme saadanne Formaal paa sin egen Bekostning, i og for sig har noget Krav paa at faae Erstatning, fordi Staten saa finder det rigtigt paa sin Bekostning at fremme det samme Formaal andre Steder i Landet. Smidlertid har man erkjendt, og det kan man vel enes om, at Billighed i og for sig kan tale for, at der i et saadant Tilfælde ydes noget Bederlag til den paagjældende Kommune, naar man er enig om, at det i Virkeligheden ikke er et kommunalt, men et Statsanliggende, der er Tale om. Denne Billighedsfordring er nu fæstet i det foreliggende Forslag, idet Regeringen har foreslaaet ikke blot at yde Kjøbenhavn et Tilskud til Driften af sin Anstalt, der svarer til den Bekostning, som Staten anvender paa de Sindsfyges Forplejning udenfor Kjøbenhavn, men endogsaa er gaaet saa vidt, at der gives Kjøbenhavn Erstatning for det Bidrag, som Kjøbenhavns Kommune som en Del af Staten yder til de nye Anstalter. Udvalgets Flertal er med den Generensitet, der altid har betegnet Rigsdagens Holdning, naar der er Tale om Kjøbenhavn, fuldt ud gaaet ind paa dette Forslag. Hermed er den Vanskelighed, der saaledes hidtil har stillet sig i Veien for denne Sags Ordning, løst, og jeg tvivler paa, at Thinget nu vil negte at vedtage et Forslag, som i Virkeligheden kun er et Udtryk for Thingets egen Mening, for Thingets egen Opfordring til Regeringen. Jeg kan ikke se nogen Grund til, at man nu, da man kan opnaa, hvad man i lang Tid har ønsket, skulde forkaste det. Jeg kan navnlig ikke se, at den oppositionelle Stilling, hvori dette Thing staaer til Regeringen, skulde kræve Noget i denne Henseende. I Virkeligheden kan den nuværende Tilstand ikke fordre Andet, end at det bliver klart, at Ministeriet ikke kan gennemføre Noget af, hvad Ministeriet særlig har lyst til, men Stillingen kan umulig fordre, at Ministeriet ikke skal kunne gennemføre Noget, som Folkethinget sætter særlig Pris